

## АНТИКРИЗОВІ ЗАХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

У сучасних умовах фінансової нестабільності, воєнних ризиків та трансформації економіки України забезпечення фінансової стійкості банківської системи є особливо актуальним. Як ключовий елемент економічної безпеки, банківський сектор визначає стабільність усієї фінансової системи. Метою дослідження є обґрунтування антикризових механізмів, що поєднують традиційні економічні інструменти з інноваційними технологіями. Новизна підходу полягає у створенні комплексної системи дій, спрямованої не лише на подолання, а й на запобігання кризам через цифрову трансформацію банківського середовища.

Фінансова стійкість банків визначається їх здатністю підтримувати стабільність грошових потоків, ліквідність, виконувати зобов'язання та ефективно управляти ризиками під впливом зовнішніх шоків. Сучасні антикризові підходи базуються на адаптивності, гнучкості та швидкому реагуванні й включають розвиток систем ризик-менеджменту, внутрішнього аудиту, стрес-тестування та підвищення прозорості звітності. Впровадження інноваційних технологій дає змогу автоматизувати моніторинг ризиків, аналізувати великі дані й прогнозувати фінансові тенденції, що робить інноваційність стратегічною основою стійкості. Законодавчі засади функціонування банківського сектору визначені Законом України «Про банки і банківську діяльність» (ст. 66), згідно з яким банки зобов'язані підтримувати належний рівень капіталу та забезпечувати управління ризиками [1]. Проте реалії сучасної економіки вимагають глибшої інтеграції цифрових технологій у процес управління фінансовими потоками.

Практичний досвід України доводить ефективність поєднання антикризових заходів із технологічними інноваціями. Під час кризи 2022–2023 років Національний банк України оперативно запровадив низку регуляторних рішень: механізми довгострокового рефінансування, програми підтримки ліквідності, обмеження валютних операцій і тимчасові пільги для банків, що фінансували критично важливі сфери економіки. Одночасно відбувалося стрімке впровадження фінтех-рішень – мобільного банкінгу, онлайн-платежів, автоматизованих платформ управління активами. Банки, які швидко адаптувалися до цифрової трансформації та впровадили системи прогнозування ризиків на основі штучного інтелекту, продемонстрували вищу стійкість і довіру клієнтів. Такий досвід свідчить, що інновації відіграють роль не лише як інструмент модернізації, а й як стратегічний фактор фінансової безпеки.

Показовим прикладом є ПриватБанк, який поєднує високу фінансову стійкість і лідерство в цифровій трансформації. За 9 місяців 2025 року банк отримав 50,6 млрд грн прибутку, збільшив кредитний портфель на ~27 % (до 143 млрд грн) і депозити фізичних осіб на ~13 % [2]. Використання хмарних технологій, штучного інтелекту для прогнозування ризиків та успішне проходження стрес-тестування НБУ підтверджують стабільність банку. Завдяки ліквідності, активному кредитуванню й цифровим рішенням ПриватБанк є прикладом ефективного антикризового управління.

Водночас ключовим викликом залишається розвиток фінансової культури та цифрової грамотності населення. Без достатнього рівня обізнаності клієнтів навіть найкращі технологічні рішення можуть бути сприйняті з недовірою. Тому необхідною складовою антикризової політики є підвищення прозорості, посилення комунікаційної політики банків і розвиток партнерства між державою, бізнесом і громадянським суспільством. Це створює передумови для формування довгострокової довіри, що є фундаментом стійкості фінансової системи.

Отже, ефективна антикризова стратегія сучасного банку повинна поєднувати економічні, організаційні та інноваційні компоненти. Розвиток цифрових сервісів, впровадження штучного інтелекту в управлінні ризиками, застосування блокчейн-технологій у банківських операціях та посилення кібербезпеки є основними напрямками зміцнення фінансової стійкості. Досвід ПриватБанку підтверджує, що стратегічне поєднання традиційних механізмів резервування, капіталу і ліквідності з інноваційними технологічними підходами створює умови для високої адаптивності і надійності банківської системи навіть у складних кризових умовах. Результати дослідження мають як теоретичну цінність — у розумінні ролі інновацій, так і практичну — для розроблення державних програм розвитку банківського сектору.

### Список використаних джерел

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
2. ПриватБанк. Фінансові результати за 9 місяців 2025 року. — [interfax.com.ua](https://interfax.com.ua)